

ע"פ 2590/13 - איברהים כראג'ה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2590/13

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט נ' סולברג

המערער: איברהים כראג'ה

נ ג ד

המשיב: מדינת ישראל

ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
בת"פ 42452-07-12 מיום 26.2.2013 שניתן על-ידי
השופט א' טל, סג"נ

תאריך הישיבה: כ"ב באדר ב' התשע"ד (24.03.2014)

בשם המערער: עו"ד דן באומן

בשם המשיבה: עו"ד דפנה שמול

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי מרכז (השופט א' טל, סג"נ) מיום 25.2.2013 בת"פ 42452-07-12, במסגרתו הושתו על המערער 60 חודשי מאסר בפועל, מהם 8 חודשי מאסר מותנה שהופעל, מאסר על-תנאי ופיצוי כספי למתלוננת.

עיקרי העובדות

1. המערער הורשע על-פי הודאתו בהסדר טיעון בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות, תקיפת שוטרים ושיבוש מהלכי משפט.
2. על-פי האישום הראשון, ביום 15.7.2012 צעדה רוסודן ציקו (להלן: המתלוננת), ברחוב אינשטיין בלוד, כשהיא נושאת עמה תיק ובו כרטיס אשראי, כסף מזומן בסך של כ-70 ₪, 10 אירו, 5 דולר ארה"ב וחפצים אישיים. בראותו את המתלוננת, גמלה בלבו של המערער החלטה לחטוף את תיקה, ואז התקרב אליה מאחור ומשך את תיקה בחוזקה. המתלוננת לא הרפתה מאחיזתה בתיק, משכה אותו אליה, המערער מצדו המשיך לנסות לתפוס את התיק בכוח, אולם המתלוננת לא הרפתה מאחיזתה. או אז התקרב המערער אל המתלוננת, דחף אותה בחוזקה והפילה ארצה. לאחר שנפלה, הצליח המערער לתלוש את התיק מידיה, ונמלט מהמקום כשהתיק ברשותו. כתוצאה ממעשי המערער נחבלה המתלוננת בגבה ובידה השמאלית, נגרמו לה חבלות במרפק ובזרוע, הצטברו נוזלים, שפשוים ושריטות.
3. עוברי אורח שהיו עדים למעשה השוד הזעיקו את המשטרה, וזו פתחה במצוד אחר המערער. זה הגיע בינתיים לשכונת הרכבת בלוד, והסתתר בסבך הצמחייה במקום. במהלך הסריקות שביצע צוות סיוור, הבחין השוטר יצחק כהן במערער, וקרא לעברו: "עצור משטרה". המערער פתח במנוסה והשוטר כהן קפץ לעברו והודיעו כי הוא עצור. המערער לא שעה להוראות השוטר, והחל להכותו בפניו ובגופו במכות אגרופ. לבסוף, ורק לאחר שהפעילו אקדח "טייזר" נגדו, הצליחו השוטרים להשתלט על המערער. כתוצאה ממכת האגרופ שהטיח המערער בפניו של השוטר כהן, נחבלה ונחתכה שפתו של השוטר, נגרם לו שטף דם בשפה ושריטות במרפק ימין.
4. על-פי האישום השני, מיד לאחר מעצרו, ביום 15.7.2012, הובא המערער לתחנת משטרת לוד, שם נחקר ונגבתה ממנו הודעה. בהודעתו אמר המערער כי במהלך ביצוע השוד שימש כתצפיתן בלבד, ואילו את השוד עצמו ביצע קטין בן 16 בשם ז.א.. מחמת דברים אלה, נעצר א. ושהה במעצר במשך שלושה ימים. ביום 17.7.2012 מסר המערער הודעה חדשה לפיה ביצע את השוד לבדו.

עיקרי גזר הדין של בית המשפט המחוזי

5. המערער הורשע כאמור בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות, תקיפת שוטרים ושיבוש מהלכי משפט. בית המשפט המחוזי הטיל עליו 60 חודשי מאסר בפועל, מהם 8 חודשי מאסר מותנה שהופעל, שני מאסרים על-תנאי (האחד למשך שנה והשני למשך חצי שנה) והוא חוייב בתשלום פיצוי למתלוננת בסך של 3,000 ₪.
6. בטרם גזירת העונש, הורה בית המשפט המחוזי על הכנת תסקיר בשירות המבחן. מהתסקיר מיום 17.1.2013

עולה כי נסיבות חייו של המערער אינן פשוטות. הוריו היו מכורים לסמים, אביו ריצה עונשי מאסר לתקופות ממושכות, ואמו נטשה בשלב מסוים את ילדיה וניתקה קשר עמם עד לפני כארבע שנים, עת נגמלה מסמים. אחיו הצעיר של המערער נהרג לפני כעשור, בתאונת דרכים, בהיותו בן שש. בילדותו גדל המערער תקופה קצרה בעזה אצל סבתו, ולאחר מכן עבר לבית דודתו ברמלה. לאחר שש שנות לימוד בלבד נשר המערער ממסגרות החינוך, התחבר לחברה שולית, ובגיל 14 החל להשתמש בסמים ולנהל אורח חיים עברייני. למערער הרשעות רבות בתחום הרכוש, הסמים והאלימות, והוא ריצה עד כה חמישה עונשי מאסר. המערער דיווח כי הוא מכור לסמים קשים וצורך הרואין על בסיס יום-יומי ואת העבירה הנוכחית ביצע לצורך מימון הסם. מאז מעצרו, לדברי המערער, הוא שומר על ניקיון מסמים ומעוניין לעבור טיפול גמילה ממושך. במטרה להשתלב בטיפול, פנה לעו"ס בית המעצר ואולם בשל היותו קרוב למשפחת פשע, לא התקבל לפרוייקט. חרף התרשמותו של שירות המבחן כי המערער מבטא מוטיבציה להשתלב במסגרת טיפולית, מכיוון שעד היום לא השתלב בתכנית כזו, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית.

7. בקביעת העונש, צעד בית המשפט המחוזי בדרך שהותוותה בתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. לגבי עבירת השוד קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם נע בין 3 ל-5 שנות מאסר בפועל, ולגבי עבירות תקיפת השוטרים ושיבוש מהלכי משפט, נקבע מתחם הנע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות לבין שנתיים מאסר בפועל. בית המשפט סבר כי לא מתקיימים שיקולים המצדיקים סטייה לקולא ממתחמים אלה, שכן "המערער סרב לכל הצעה טיפולית, כולל גמילה מסמים, ושירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית לגביו". במסגרת בחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, התחשב בית המשפט מחד גיסא בכך שהמערער לקח אחריות על מעשיו, הביע חרטה, והחזיר את הרכוש למתלוננת, אך מאידך גיסא לא עשה כל מאמץ לתקן את תוצאות העבירה ולפצות על הנזק שגרם במעשיו. עוד הובאו בחשבון עברו הפלילי המכביד של המערער, הכולל הרשעות קודמות בעבירות רכוש, סמים ואלימות, והעובדה כי למרות שריצה מספר עונשי מאסר, לא נרתע מביצוע עבירות נוספות, וזאת כשבועיים לאחר שחרורו ממאסר ובעת שתלוי ועומד נגדו מאסר מותנה.

עיקרי טענות הצדדים

8. לטענת ב"כ המערער, מתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי לגבי עבירת השוד מחמיר יתר על המידה וסוטה מן הענישה הנוהגת. לשיטתו, נסיבות ביצוע העבירה אינן מן החמורות: העבירה בוצעה בספונטניות וללא תכנון מוקדם; לא נעשה שימוש בנשק; עוצמת האלימות שהופעלה כלפי המתלוננת לא הייתה ברמה גבוהה, והמתלוננת, אישה כבת 50, אינה נמנית על אוכלוסייה חלשה במיוחד. מתחם הענישה שנקבע אינו עולה בקנה אחד עם הפסיקה למשל בעניין פייסל (ע"פ 7655/12 פייסל נ' מדינת ישראל (4.4.2013)) בו נקבע מתחם לעבירת השוד בין 6 חודשים לשנתיים. ב"כ המערער טען עוד כי אמירת בית המשפט לפיה המערער סרב לכל הצעה טיפולית, עומדת בניגוד לאמור בתסקיר שרות המבחן, אך ציין כי מוסכמת עליו מסקנתו של בית המשפט, לפיה "אין שיקולים המצדיקים סטייה לקולא מהמתחם". נוסף על האמור, סבור ב"כ המערער כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא נתן משקל כלשהו לנסיבות חייו הקשות של המערער, אשר הם אלו שהובילוהו בסופו של דבר לביצוע העבירות. ב"כ המערער ביקש לבסוף כי תינתן המלצה לשלב את המערער בטיפול מתאים לגמילה מסמים בין כתלי בית הסוהר.

9. המשיבה טוענת מנגד כי יש לדחות את הערעור. לשיטתה, מדובר באירוע חמור ומתמשך, שבמהלכו ביצע המערער עבירות רבות. הפסיקה אשר אליה הפנה ב"כ המערער עוסקת בעבירת השוד בלבד, ואילו המערער ביצע עבירות נוספות. לטענת המשיבה, המערער בחר את העבריינות כדרך חיים, ולראיה - עברו הפלילי המכביד והמאסרים שריצה.

10. למשמע דברי ב"כ הצדדים ושקילת נימוקיהם הגענו לכלל מסקנה כי העונש שנגזר על המערער הוא אמנם חמור, אך אין הצדקה להעתר לערעורו. מתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי לעבירת השוד נוטה אל הצד הגבוה, ואכן הובאו לעיוננו פסקי דין שמהם ניתן ללמוד על ענישה קלה יותר. ברם, החמרה מסויימת בתוצאה העונשית הסופית, סטייה קלה מן המקובל, אינה מצדיקה את התערבותנו. מעשה השוד הותיר את רישומו הקשה על המתלוננת, אשר העידה כי מאז חשה בפחד, חוששת מכל עובר אורח פן יתקוף אותה, וכי איבדה את האמון באנשים. אכן, כפי שציין בית המשפט המחוזי, הערכים החברתיים שנפגעו הם זכות הקניין, הזכות לשלמות הגוף ובטחון הציבור. לכל עובר אורח זכות להלך בביטחה ברחובה של עיר, ועלינו להבטיח את מימוש זכותו-זו. המערער הגדיל לעשות, והוסיף חטא על פשע בתקיפת שוטרים, תקיפה שגרמה לפציעתו של שוטר, ובשיבוש מהלכי משפט כמתואר, באופן שהביא למעצר שווא למשך שלושה ימים של נער קטין בן 16. ידיו של המערער רב לו בפלילים. לחובתו הרשעות בעבירות רכוש, סמים, אלימות ואיומים. כמה וכמה פעמים נידון לעונשי מאסר, ועודנו מתמיד בביצוע עבירות חמורות. שבועיים קודם למעשה מושא כתב האישום שוחרר ממאסר, תלוי ועומד נגדו עונש של מאסר על-תנאי, וכל אלה לא הרתיעוהו. בגזרי דין קודמים בעניינו נטו לו בתי המשפט חסד, משום שהביע חרטה, רצון להשתקם, אך שוב ושוב הכזיב. אכן, הסמים הם בעוכריו, הוא ראוי למידה של רחמים, אך בטחון הציבור קודם. בצדק ניתן בבית המשפט המחוזי משקל מופחת לנסיבותיו האישיות, ומשקל מוגבר לאינטרס הציבורי. העבר הפלילי, הרצידיביזם והאלימות, מחייבים ענישה מכבידה. כאמור, חרף חומרנו, אין הצדקה להתערב בגזר הדין ולשנותו.

11. אשר על כן, הערעור נדחה.

שב"ס מתבקש לשלב את המערער בתוכנית טיפולית. המערער הביע רצון לעשות כן, ויש לקוות שיעלה בידו.

ניתן היום, ח' בניסן התשע"ד (8.4.2014).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט